

George Cooper

Olvasónapló – Az LMBTQ mesekönyv

Megvettem. Elolvastam.

Még soha semmi nem inspirált ilyen erővel írásra, mint ez a mesekönyv.

Gyermekkoromban imádtam a meséket, főleg a Grimm-testvérek gyűjteményét (Andersen világát hátborzongatóan sötétnek találtam). Felnőttként is szívesen olvastam gyermekeimnek Hófehérkét, Hamupipóké, a Terülj, terülj asztalkámat, sőt, szinte mindegyik mesét, ami a régi, nagy alakú, keményfedeles könyvben lapult. Egy idő után a gyerekek választottak maguknak, és én boldogan adtam hozzá a szinkronhangomat.

A „Meseország mindenkié” félrevezető elnevezés. Ha valaki veszi a bátorságot, hogy szomorú magányában végigolvassa a meséket, nem kis feladatra vállalkozik. Az Andersen összes ehhez a mesekönyvhöz képest Sicc az iskolában.

Pedig tudhattam volna már az Előszó alapján. Az első oldal utolsó bekezdésében kezdődött – és a következő oldalon teljességében kibontakozott – a klasszikus mesék pocskondiázása. Ki gondolta volna, hogy a Grimm-testvérek profitra éhes, tömegigényeket kielégítő, manipulatív mesegyártók voltak? Évekkel korábban nem ezt olvastam Bruno Bettelheim „A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek” című könyvében. Az osztrák származású Bruno Bettelheim a 20. század egyik legjelentősebb gyermekpszichológusa volt, aki Amerikában folytatta munkáját, miután túlélte a náci haláltáborok borzalmait. Hitte, hogy a mesék lehetőséget teremtenek a gyermekeknek a gyógyulásra, és terápiás munkájában támaszkodott is ezekre. Azt vallotta, hogy a gyermekek nem tudnak még elvont fogalmakban gondolkodni (mint például: a szerelem legyőzi az akadályokat, a jó győzedelmeskedik a gonosz felett), az ő gondolkodásuk sokkal szimbolikusabb, misztikusabb. A mesék mintául szolgálnak a gyermekek álmodozásaihoz, kedvező hatással vannak tudattalanjukra, és így a személyiségük építőköveivé válhatnak. Könyvében számos mesét elemez a Grimm-testvérektől, illetve az Ezeregyéjszaka meséiből, és példákat hoz arra, hogyan segítheti a szorongó gyermeket az adott mese.

És persze Bettelheim arról is ír, milyen a jó mese – hadd idézzek könyve előszavából: „...az egész „gyermekirodalomban” – néhány kivételtől eltekintve – nincs olyan gazdag és tartalmas, gyermeket és felnőttet egyaránt kielégítő olvasmány, mint a népmese. Igaz, a mesék látszólag nem sokat mondanak a modern társadalom speciális életkörülményeiről, hiszen jóval régebben jöttek létre. De több segítséget nyújtanak az ember belső problémáinak megértéséhez és megoldásához, bármilyen társadalomban éljen is, mint a gyermekhez szóló minden egyéb irodalom.”

A tartalomjegyzékben pedig ott található a Grimm-mesék és az Ezeregyéjszaka színe-java.

Szeretem az új dolgokat, de nem fogadok el mindent jobbnak attól, hogy divatos. Kell pár évtized ahhoz, hogy igazolódjanak a szépen csengő, de ki nem próbált elméletek. Mire gondolkodok? Hogy a margarin mégsem jobb, mint a vaj; hogy ne az anyát hibáztassuk, ha a gyermeke szkizofrén; hogy nem a tojástól magas a koleszterinszintünk; hogy a freon mégsem veszélytelen; hogy az ólom-tetraetil mégis ártalmas, és még sorolhatnám. Egy dolog azonban szent: gyermekeken nem kísérletezgetünk! A gyermek nem „kis felnőtt”, hanem egy fejlődésben lévő, érzékeny lény. Az egészséges lelki fejlődést akadályozhatjuk, ha jó szándékkal olyan információt zúdítunk rá, amivel nem tud mit kezdeni.

Mesét írni – jó mesét! – nem könnyű. Szerencsére vannak csodálatos meséink, magyar szerzők tollából, akik szeretettel és kedvességgel szólnak a gyerekekhez. Süsü, a sárkány, Mazsola, a Négyszögletű kerek erdő, vagy a Túl a Maszat hegyen mind-mind igazi gyöngyszemek, hogy csak néhány példát említsek az elmúlt évtizedekből. Sőt, ebbe a könyvbe is jutott pár értékes írás.

A Meseország mindenkié azonban összességében nem mesekönyv, hanem egy félresikerült kiáltvány. És nem örülök neki, hogy egy mozgalom az ő ideológiájáért küzdő gyermekkatonaikat akar faragni az óvodásainkból. Aki ezt túlzásnak tartja, olvassa el a mesékről írt értékeléseimet. Vagy, ha még bátrabb, fogjon hozzá a könyvhöz (de ne hangosan olvassa). Szívesen átadom, nekem van egy feleslegessé vált példányom.

Kedvcsinálásként kukkantsunk bele a *Meseország mindenkié* alternatív világába:

Rubinpiros madár

A görög mitológia nem gyermekmese. Valószínűleg eredetileg is korhatárosnak szánták ezeket a történeteket, hiszen telis-tele vannak erőszakkal és szexszel. Nincs ez másképp Kaineusz esetén sem, aki XX kromoszómával jött a világra, de miután Poszeidon megerőszakolta szegényt, sebezhetetlen férfivá szeretett volna válni. Szerencsére a tengeristen, vágya csillapodásával engedékennyé vált, és teljesítette – az akkor még Kainisznak nevezett – áldozata kívánságát. Kaineusz félelmetes harcos lett, és fiút is nemzett (nem transznemű tehát, mivel ehhez a manőverhez határozottan XY kromoszómákra volt szüksége). Végül elbizakodottsága lett a veszte, és a kentaurok földbe döngölték. Holtában visszaváltozott nővé, bár Ovidiusz szerint madár lett belőle.

Hát, bizony, ez nem gyermekmese. Sebaj, ha már egy férfivá változtatott nőről van szó, mindenképp mesét kell belőle faragni, az ügy érdekében. Nem irigylem azonban sem a szülőket, sem a gyermekeket. Thesszália, Elatusz, Hippea, Poszeidon, Argonauták, Artemisz, Kalüdón, Latreusz, Mopszus – ezeket a neveket nem csak megjegyezni, de elolvasni is komoly kihívás népünk egyszerű fiai és lányai számára.

Az író mindent megtett, hogy élénk varázsoljon egy misztikus világot, mégis inkább egy mitológiai spoiler lett az eredmény, mint mese. Egy furcsa, kavargó összevisszaság, ahol az ember nem is tudja, kivel értsen egyet, ki mit miért tesz, és végül miért is változik rubinpiros madárrá a lányból lett fiú holtteste.

Ebből a történetből minden hiányzik, ami egy jó mesének része kell, hogy legyen. Aki eljut a történet végére, megérti, miért nincs Ovidiusz mesekönyv a Libri karácsonyi kínálatában.

Vigyázat! Gyermekek még véletlenül se adjuk a kezébe!

Avarbarna

Már a címből rá kellett volna jönnöm, hogy Hófehérke noir változatáról van szó. Sebj, rájöttem később. Az illusztrátor – biztos, ami biztos – óvatosan bánt a színekkel, durva barnítás helyett csak egy enyhe szoláriumozásban részesítette a főhősnőt.

A meseíró védelmére szóljon, hogy minden elemet a klasszikus Grimm-mesékből vett át, és az egész történet viszonylag békésen folyt a megszokott mederben. Igaz, a gonosz mostoha férfi lett (a gyermek erős pigmentációja miatt gyanakvóvá váló apa?), a törpék tovább képezték magukat szövőlányokká, és mérgezett alma helyett egy nyúlláb volt a – csaknem – halálos fegyver. A vadász és a vad szíve (bár nem vadkan, hanem őz), illetve az erdei házikó legalább megnyugtatóan idézte a klasszikusokat.

Még csak azt sem mondanám, hogy a szerző kiherélte volna az eredeti történetet, hiszen a negatív hős férfi lett (Borotválkozótükröm, mond meg nékem...). Biztos azért, mert egy férfi elkövető esetén indokolt a mérgezett fésű, vagy alma helyett a violencebb gyilkolási módok alkalmazása (szakadékba lökés, fához kötés, mérgezett nyúlláb). Összességében mégis olyan lett a sztori, mintha egy szellemi leépülésben szenvedő mesélő tétova emlékfoslányokkal pótolná a történet elfelejtett részeit.

Eszembe is jutott az Igazából szerelem című film zseniális, öregedő rokkere, aki a régi slágere leporolása során a „Szerlem” szót kicserélte „Karácsony”-ra. Csak ez a mese nem lett vicces a névcserétől.

Persze megértem a szándékot, hiszen egy egyszerű átnevezéssel szinte minden népcsoportra átirható a mese (Rézvörös, Citromsárga, Ébenfekete, és így tovább). Egyszerűbb is lett volna, ha tényleg csak ennyit változtat a szerző a Hófehérkén (a Wordben van egy megfelelő utasítás: „Az összes cseréje”). Mert akkor az eredeti mese szépsége is megmarad, szerzői jogdíjat pedig már úgysen kell fizetni érte.

A boszorkány meséje

Sosem hittem volna, hogy valaki ilyen jó eredettörténetet ír majd a Jancsi és Juliska vasorrú bábájához! Elvégre minden valamire való superhősnek (Farkas, Magneto, X Professzor, Joker) van ilyen.

Ez a rövid írás egy igazi gyöngyszem, legszívesebben belefognék, hogy az összes híres mese negatív hősről (Hófehérke mostohája, Piroska farkasa, a negyven rabló) szülessen hasonló eredetleírás.

Persze ettől még nem lesz mese, és erre a szülő is rájön, mikor az első mondat végén felolvassa csemetéjének, hogy a főhősnő gyermekét megették a patkányok. Garantálom, hogy ez az egy mondat is elég lesz: a poronty tágra nyílt szemekre aznap este már nem jön álom, és az elkövetkező éjszakák is sikoltásokkal lesznek tarkítva.

De a novella maga zseniális, őszinte elismerésem az írónak!

A jégkirály

Nem elég, hogy két mesével korábban szintén egy nembélim akarta kinyírni Hófehérke barnára sült mását, most a Jégkirálynő szerepére sem sikerült megfelelő hősnőt találni. Talán nem is baj! Jobb, ha gyermekeink idő előtt megtudják, hogy mi, férfiak, szívtelen, gonoszt teremtések vagyunk!

Legalábbis addig, amíg nem leszünk hajléktalanok, mert akkor Papírpalotánkban mindig segítünk majd a rászorulókon.

Ez a történet olyan volt, mint amikor véletlenül letérek a betonos útról – olyan váratlanul vágtak mellbe a meséhez nem illő fordulatok, hogy nem győztem kapkodni a fejem! Mondhatnánk rá, hogy modern mese. Mamut és Bögre két aranyos nőci, akik békében élnek a lakótelepi lakásukban, hódolva a sütés-főzés és a babakészítés hobbijának. Aztán egyszer csak Bögrét elragadja a Jégkirály, akiről sokat nem tudunk meg, csak annyit, hogy festeget, hivatalnokokkal veszi körül magát, és imádja a hideg nőket. Bögre szívét is jéggé dermedti, és szívtelen Bimbinellát csinál belőle (ne röhögj, tényleg!). Csak a megmentésére érkező Mamut könnycseppje tudja őt újra Bögrévé olvasztani.

Modern mese? Csak azért, mert van benne lakótelep, Túró Rudi (bocs, túrórudi), rabbi, mobiltelefon és steppelt télikabát, még se nem modern, se nem mese. Üres, mint a jégpalota, amiről ír. Az a kevés meleg, ami benne van, még nem olvasztja fogyasztható hőmérsékletűre a történetet.

Vaslaci

Az első igazi meseszerű valami a könyvben. Amolyan kényszer szülte, „mesélni köllene a purgénak de nem jut semmi az eszömbé” történet, ízesre hangolva (lássák, híjják, fődet). Hüvelyk Matyi klón, se füle, se farka. De legalább a gyerek nem nyaggat holnap, hogy újra meséljek neki.

Óriásölő Margaret

Egyszer egy nagyon okos ember azt írta: nincs szánalmasabb, mint amikor egy író egy íróról ír, aki ír. Ebben a mesében sikerült ezt felülmúlni! Ez a mese egy olyan meséről szól, amit éppen most mesélnek egy mesemondónak.

Hogy rövidre fogjam, a másodfőszereplő egy kiégett gitáros storyteller, aki szerint minden mese egyforma, ráadásul telis-tele vannak vérengzéssel. A főszereplő lány, röviddel megismerkedésük és elszakadásuk után, egy dús orrszőrzetű banya mellé sodródik (Joda mester női reinkarnációja), aki megtanítja őt az erő használatára. Aztán megkerül a gitáros fiú is, és együtt szállnak harcba az előítéletes óriással. A fiú eltereli a torz arcú behemót figyelmét, Margaret pedig lenyisszantja a fejét. Mindenki boldog, mert lám, a lányok is lehetnek végre kegyetlen gyilkosok! Leszámolunk a férfiúi előjogokkal! Újabb szakma nyílik meg a régebben gyengébbiknek tekintett nem számára.

És arra is fény derül, hogy egy nyámnilya férfi számára nincs tökéletesebb választás egy tökök nőnél.

Gyorsan feledhető tanmese.

Az őzike agancsa

Ha a lányoknál lehet péniszirigység, miért is ne lehetne a sutáknak agancsirigysége?

A történet írója óvatosan lavírozott a Vuk és Bambi elegyítésével megalkotott mesében, és egyszer sem mondta ki nyíltan, hogy a gidalány gidafiú akar lenni. Csak szarvakat akart magának, és rosszul vette, hogy nőstényként bánnak vele.

Ha már átalakulásról kellene mesét olvasnom, én a Rút kiskacsára szavaznék. Minden gyermeknek bátorítást és reményt adhat, aki úgy érzi, hogy nem értik meg, kiközösítik, vagy épp csúfolják. Nem hangsúlyozza a nemi átalakítás lehetőségét, és talán pont ezért is tetszik jobban.

Az őzike agancsa nem adott hozzá semmit a lelki fejlődésemhez (pedig biztosan égető szükségem lenne rá), és a gyerekek sem fogják újra elolvasztatni. Sötét világ tárul elénk, tele rettegéssel, kegyetlenséggel és szomorúsággal (nálam ehhez még az unalom is társult). A címszereplő Koni/Konor jórészt a saját bajával van elfoglalva (szarvakat akar), és néhány röpké pillanattól eltekintve más nem is nagyon érdekli. És persze minden problémája megoldódik, amint szarvszerű képződményt varázsolnak a fejére.

Akárcsak a főhős, ez a mese is suta volt. Vagy inkább baklövés lett.

Az elrabolt királykisasszony

Pedig olyan jól indult!

Modern volt és vicces, a történet is vidáman csörgedezett a medrében. Néhány apróbb kifogása lett volna ugyan a szerkesztőnek, ha én írom – például az, hogy a palotában az ajtónállót nem portásnak hívják, és talán kicsit túlzás, hogy a királyfi a reggeli mellé a napilap apróhirdetéseit tanulmányozza (ahelyett, hogy a Facebook-ot pörgetné a mobilján).

Még a Süssü, a sárkány történetére emlékeztető fordulatot is jól vettem – egye kutya, a királylány szövetkezett a házias és segítőkész sárkánnyal, és elraboltatta magát. (Egyébként hasonló eset Aranyhajú Irinkó hercegnővel is megesett a Mosó Masa mosodája című remek könyvecskében, csak ott a papa fizetett a melegszívű sárkánynak, hogy tüntesse el hisztis lánykáját a palotából.) Már kezdtem azt hinni, hogy megúszom a tanmesét tan nélkül.

Naiv voltam. Hiszen a transzvesztiták elfogadását az előző hét mesében nem is említették, holott mindennapi életünk fontos és kínzó problémájáról van szó!

Ha én írtam volna a mesét, a főhős Skóciába menne, hogy nyugodtan viselhesse a szoknyát. Egyszerűbb megindokolni az alul nyitott divatot a szülők előtt, ha egy nemzet áll mögötte. Mel Gibsonon is milyen jól állt, nem?

Szerencsére a befejezés frappáns lett: a fiú, a lány és a sárkány egymás mellett éltek szeretetben, szerelem nélkül, boldogságban, amíg meg nem haltak. Végre egy mese, ami kiiktatja ezt a buta érzést, amiről regények és színdarabok ezrei szólnak (nem is beszélve a versekről és dalokról)! Ünnepejük együtt a mámoros érzelmek bukását!

Róza a bálban

Az Előszó ellenére csak előkerült az elátkozott Grimm-mesekönyvből Hamupipőke is (később kiderült, nem csak erre az egy alkalomra)! Persze alaposan modernizálva, hadd érezze az alváshoz készülődő gyermek már a történet elejétől, hogy itt nem valamilyen szokványos tündérmeséről lesz szó.

Az apafigura nem ragadt le a hagyományos „nemtörődömalánnyal” szerepnél, hanem még súlyosbította is a helyzetet az alkoholizmusával. Avarbarna gonosz, és a Jégkirály hideg férfi karaktere mellé most jött egy szenvedélybeteg is. Hurrá! De jó érzés modern férfinak lenni!

Amúgy a történet nagyon hasonló szálon futott, mint az alapmese (csak pipőke nélkül, mezítláb), és végeszakadt ott, hogy a lány hazaszalad a bálból. Nem mintha tovább szerettem volna olvasni, de azért mégis maradt bennem némi hiányérzet.

Az anya nélkül maradt gyermekekről számos remek, klasszikus mese szól, nem háborogtam volna, ha elmarad ez a fura remake. Hadd ajánljam inkább az eredeti Hamupipőkét!

Pataki Attila szavait idézve „száraz, kiégett aggyal” meredtem az egymás után sorjázó betűkre, amikor csiribí-csiribá, egyszer csak egy valódi mesére akadtam a 101. oldalon! És nem is akármilyenre! Aztán jött a következő, majd még egy! Beköszöntött a béke, és 29 oldalon át boldogan olvastam tovább. Ez a három mese képes feltölteni energiával azokat a bátor önkénteseket, akik a 130. oldal után is folytatni akarják a könyvet.

Picur Panna nagy kalandja

IGEN, IGEN, IGEN, IGEN!

Nagyon szépen megírt, kedves, vidám mese, a legjobb ebben a könyvben! Bátran lehet olvasni a csöppségeknek!

Kincső és Karola

Nincs mitől félni, nyugodtan felolvasható! Szép és nemes érzelmek, kicsit szappanoperásan, de manapság ez már nem szégyen. Nálam övé a bronzérem.

Trivadar, a háromfülű nyúl

Aranyos állatmese, finom humorral, amit a mesét olvasó felnőtt is élvezhet. A mondanivaló egyszerű, benne van a történetben, de ha valaki mégis lemaradt volna róla, a végén a mesélő még egyszer elregéli. Felolvasásra méltó mese, ezüstérmes, közvetlenül Picur Panna után.

A kacskaringós szívószál

Közepesen megírt borzalom. Kíméletlen valóság, mintha a Híradó elé ültetnék a gyerekeket, Esti Mese helyett. Szegénység, szomorúság, kilátástalanság.

És egy gonosz mostohaapa, aki medve formájában bújik elő a történet vége felé, hogy egy rövid, de erőszakos közjátékkal tovább színesítse a férfiakról festett lehangoló képet. Bocsánat, ez spoiler volt, de remélem, leszel olyan bölcs, hogy nem olvasod el az eredeti sztorit.

Minden hiányzik belőle, ami mesévé varázsolna egy történetet. És novellának sem jó. Gyermekektől elzárva tartandó!

A nagy Alfredo

Egy magát jelentéktelennek tartó kisfiú rádöbben, hogy apróra töpörödött nagyapja egykor ünnepezt erőművész és cirkuszigazgató volt, és ettől megváltozik az élete. Úgy éreztem magam, mintha egy félperces tévéreklám bő lére eresztett forgatókönyvét olvasnám, ami arról szól, hogyan varázsolhatja színessé szürke kis életünket egyetlen apróság – ha például gyorsított veszünk fel, vagy előfizetünk valamelyik mobilhálózat akciós csomagjára. És pontosan annyit adott hozzá lelki egészségemhez, mintha megnéztem volna egy reklámblokkot. A rövid storyboard: szürkeség, jelentéktelenség – abrakadabra! – mindenki boldog. Persze lehet, hogy az artista családban felcseperedett, félénk iskolás fiúknak tetszeni fog a történetet.

Légy szerencsés, Batbaján!

Meglepődtem volna, ha a *Meseország mindenkié* kötetből kimaradt volna a romákról szóló történet. A recept egyszerű: vedd elő Hamupipőké (újra), csinálj belőle roma fiút, helyezd mai körülmények közé, aztán hadd ríjjon a sok purgyé! Nem kell semmi eredetit alkotni, csak lesikáljuk a patinát (a nagy bál Libherréknél van, keringő helyett karaoke adja a hangulatot) és átírunk pár nevet. És, hogy kihulljon a szülő kezéből a könyv, fel is kell melegíteni a történetet. Bizony, a roma és a nem roma fiú végül egymáséi lesznek.

A főhős meleg is, roma is. Gondolom, ezek után ugyanúgy kellene dicshimnusz zengenem erről az alkotásról, mint amikor még a szocializmusban tapsoltunk mindenre, ami a Pártot éltette. Világ proletárjai egyesüljete!

Panna élni megy

Figyelem, nem összetévesztendő a remekbe szabott Picur Panna nagy kalandjával!

Ez a tanmese a nárcisztikus férjről szól. Kicsit szemléletesebb, mint a DSM-5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) személyiségzavarokról szóló része, mégsem javasolnám felolvasni gyermekeknek. Felnőttek számára pedig hasznosabb *A lélek meggyilkolásának száz módja* című könyv.

Házasodik a herceg

Hát ez az a versike, ami oda-vissza veregette a biztosítékot!

Pedig nagyon szellemes, és kifejezetten élveztem a humorát. Igaz, nehéz megmagyarázni a gyermeknek, miért is házasodott össze két fiú, amikor otthon náluk csak apu az. Szinte hallom a párbeszédet az esti mese után:

- Apa, anyu miért nem fiú?
- Mert akkor te nem lehetnél. Csak a lányok tudnak gyermeket szülni.
- Akkor te miért nem vagy lány?
- Mert a lányok igazából csak akkor tudnak gyermeket szülni, ha van egy fiú is mellettük.
- És akkor a két hercegnek hogy lesz gyereke?
- Most már aludj, kicsim, holnap újra elővesszük a régi mesekönyvet, és abból mesélek, jó?

Ha nem készültél még fel az ilyen típusú beszélgetésekre, emeld le a polcra a *Túl a maszat hegyen-t*, a *Sicc az iskolában-t*, vagy a *Mazsola és Tádét*, és inkább azt olvasd a gyerekeknek.

Zárszó az Olvasónaplóhoz

Minden jó, ha vége!

A mesekönyv közepén három kellemes történet is helyet kapott, és ez pozitívum!

Ha nem állna mögötte egy mozgalom, megérdemelten lenne elfeledett olvasmány.

Azért írok most ilyen visszafogottan, mert boldog vagyok, hogy befejeztem. Nagy megkönnyebbülés ez nekem.

Aki ezután kíváncsi – amellett, hogy hamar megöregszik –, olvassa el nyugodtan a könyvecskét. Felnőttek lelkét talán kevésbé karcolja.

Barátaim és ismerőseim között több meleg férfi is van. Valószínűleg szerencsés vagyok, mert nekem magától értetődő az elfogadás. Szerintem mindenki azt szeresse, aki mellett boldog. Természetesen kölcsönösen. Ezért is csodálkozom azon, miért kell ezt a témát ilyen provokáló stílusban felvetni? A példamutatással sokkal előrébb járnánk – ha otthon nem buzizzuk le a melegnek látszó férfiakat, és nem ítéljük el a furcsának tűnő szokásokat (öltözködés, piercing, hajsزín), a gyermekünk is elfogadóbb lesz.

Persze, tudom én, ha azt akarjuk, hogy meghallják a hangunkat ebben a nagy zajban, ordítani kell. Erre találták ki a kiáltványokat (milyen szellemes a magyar nyelv). Ez a mesekönyv is egy kiáltvány. Természetesen indulatokat kelt, de a mögötte álló mozgalomnak már az is eredmény, hogy az emberek beszélnek a témáról. Tartsuk meg ezt a könyvet felnőtteknek szóló kiáltványnak. Nem gyerek kezébe való.

A zárszó zárszavaként hadd fogalmazzam meg az én tanulságaimat. Fogadjuk el, ami ugyan nem megszokott, de nem ártalmas, és neveljük a gyermekeinket is ilyennek. Ugyanakkor utasítsuk el a szélsőséges nézeteket. És akkor nem lesz szükség arra, hogy ilyen mesekönyvek jelenjenek meg.